

มูลนิธิวิชาการเกษตร

ใครว่า...มันล้าปะหลังทำลายดิน ?

แม้มันล้าปะหลังจะเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญในไทย สามารถส่งออกผลิตภัณฑ์มันล้าปะหลังมากที่สุดในโลกปีละกว่า 20,000 ล้านบาทก็ตาม แต่มันล้าปะหลังก็ถูกกล่าวหาว่าเป็นพืชที่ทำลายดินทำให้ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ซึ่งเป็นการเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง

นักวิชาการยืนยันว่า ไม่ว่าจะเป็นพืชอะไรก็ตาม หากไม่มีการปรับปรุงบำรุงดินแล้ว ในไม่ช้าดินก็จะขาดความอุดมสมบูรณ์และเสื่อมโทรมในที่สุด

เช่นเดียวกับมันล้าปะหลัง พื้นที่ปลูกมันล้าปะหลังเสื่อมโทรมขาดความอุดมสมบูรณ์เนื่องจากเกษตรกรขาดการบำรุงรักษา และการปรับปรุงบำรุงดิน ไม่มีการใส่ปุ๋ยลงในดิน หลังจากปลูกมันล้าปะหลังแล้วก็จะปล่อยให้เจริญเติบโตตามธรรมชาติ ผลผลิตที่ได้จึงต่ำในขณะที่ต้นทุนสูง

หากเกษตรกรชาวไร่มันล้าปะหลัง มีการปรับปรุงบำรุงดินอย่างต่อเนื่อง ปัญหาดินขาดความอุดมสมบูรณ์ก็จะไม่เกิด

ปัจจุบันประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกมันล้าปะหลังรวมประมาณ 7 ล้านไร่ สามารถผลิตหัวมันสดได้ประมาณ 19 ล้านตัน แต่เกษตรกรไม่ยอมปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่เพาะปลูกของตนเอง

ดร.สุรพงษ์ เจริญรังค์ นักวิชาการเกษตร สถาบันวิจัยพืชไร่ กรมวิชาการเกษตร กล่าวว่า หากราคามันล้าปะหลังเป็นไปตามยุทธศาสตร์ มันล้าปะหลังเพื่อการพัฒนาแบบยั่งยืนของรัฐบาล ซึ่งได้มีการรวบรวมความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน โดยได้ตั้งราคาเป้าหมายหัวมันล้าปะหลังที่มีเปอร์เซ็นต์แป้ง 25% ไว้ที่ไม่ต่ำกว่ากิโลกรัมละ 1 บาทแล้ว เกษตรกรจะมีเงินเหลือเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการปรับปรุงบำรุงดินอย่างแน่นอน แต่ที่เกษตรกรไม่ทำการปรับปรุงบำรุงดิน เนื่องจากในปัจจุบันราคามันล้าปะหลังตกต่ำ ไม่ถึง 1 บาทต่อกิโลกรัม รายได้จากการขายมันล้าปะหลังแทบจะไม่เพียงพอที่จะเลี้ยงครอบครัวแล้ว จะให้มีเงินเหลือนำมาปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่ปลูกมันล้าปะหลังได้อย่างไร ประกอบกับมันล้าปะหลังเป็นพืชที่ปลูกง่าย ไม่ต้องดูแลมากนักก็สามารถเจริญเติบโตและให้ผลผลิตได้แม้ว่าผลผลิตจะมีปริมาณต่ำแต่เนื่องจากไม่ต้องลงทุนดูแลเกษตรกรก็เหมือนจะพอใจ แต่ถ้าหากปล่อยให้ดินเสื่อมโทรมลงไปเรื่อยๆ

ดังนั้นถ้าหากต้องการให้เกษตรกรปรับปรุงบำรุงดินแล้ว รัฐบาลจะต้องหาแนวทางช่วยเหลือให้เกษตรกรสามารถขายมันล้าปะหลังได้ในราคาที่สูงกว่า 1 บาทต่อกิโลกรัม เพื่อให้เกษตรกรมีทุน และมีกำลังใจที่จะปรับปรุงบำรุงดินให้ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น

แนวทางในการทำให้ราคามันล้าปะหลังมีราคาเพิ่มขึ้น ก็คือ การนำมันล้าปะหลังมาแปรรูปเป็นสินค้าอื่นๆ มากกว่าที่จะขายในรูปแบบมันล้าปะหลังเหมือนในปัจจุบัน เพราะยิ่งผลิตมันล้าปะหลังส่งออกมาเท่าไรราคาก็ยิ่งตกต่ำลงเท่านั้น เนื่องจากผู้รับซื้อเป็นผู้กำหนดราคา ไม่ใช่ผู้ผลิตเป็นผู้กำหนดราคา

การนำมันล้าปะหลังมาผลิตเป็นเอทานอล เพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิงร่วมกับน้ำมันเบนซิน และดีเซลเป็นแนวทางหนึ่งที่จะทำให้ราคามันล้าปะหลังมีเสถียรภาพและราคาดีขึ้น เพราะการนำมันล้าปะหลังมาผลิตเอทานอลนั้น

จะต้องใช้มันล้าปะหลังจำนวนมาก โดยเอทานอล 1 ลิตร จะต้องใช้มันล้าปะหลังจำนวนถึง 6 กิโลกรัมในการผลิต

เมื่อนำตัวเลขปริมาณการใช้น้ำมันของประเทศไทยจากกระทรวงพาณิชย์ในปี 2544 (ซึ่งปัจจุบันจะมีมากกว่า) มาคำนวณปริมาณเอทานอลที่จะนำมาผสมในอัตราส่วน 10% แล้ว เฉพาะน้ำมันเบนซินออกเทน 95 มีปริมาณการใช้ 3,000 ล้านลิตร จะต้องผลิตเอทานอลถึงปีละ 300 ล้านลิตร จึงน่าจะเพียงพอกับความต้องการ ซึ่งจะต้องใช้หัวมันล้าปะหลังสดประมาณ 1.8 ล้านตัน

และหากนำเอทานอลมาผสมกับน้ำมันเบนซินออกเทน 91 ซึ่งมีปริมาณการใช้ใกล้เคียงกับน้ำมันเบนซินออกเทน 95 และน้ำมันดีเซล ซึ่งมีปริมาณการใช้มากกว่าน้ำมันเบนซินหลายเท่าตัวด้วยแล้ว จะต้องใช้หัวมันล้าปะหลังสดเป็นจำนวนกว่า 5 ล้านตันในการผลิตเอทานอล ซึ่งเป็นปริมาณเพียงพอที่ทำให้มันล้าปะหลังมีราคาสูงและมีเสถียรภาพมากขึ้น

นอกจากการนำมันล้าปะหลังมาผลิตเอทานอลแล้ว ยังมีการนำ มันล้าปะหลังมาใช้ประโยชน์ในด้านอื่นๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นการบริโภคเป็นอาหารโดยตรง หรือแปรรูปเป็นมันเส้น ซึ่งเป็นการแปรรูปที่ใกล้ตัว เกษตรกรมากที่สุด สามารถนำไปใช้ในการเลี้ยงสัตว์ได้ แปรรูปเป็นมันอัดเม็ด ซึ่งจะทำให้ขนส่งง่าย นำไปใช้ในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์เช่นเดียวกัน

นอกจากนี้ยังสามารถนำมาแปรรูปเป็นแป้งมันล้าปะหลัง ซึ่งแป้งมันล้าปะหลังนั้นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้มากมาย เช่น การใช้บริโภคภายในครัวเรือน การใช้ในอุตสาหกรรมแป้งตัดแปรรูป การทำผงชูรสและไลซีน การทำสารให้ความหวาน ใช้ในอุตสาหกรรมอาหารและสาชู ใช้ในอุตสาหกรรมกระดาษ ใช้ในอุตสาหกรรมสิ่งทอ ใช้ในอุตสาหกรรมไม้อัดและกาวย

ล่าสุดกรมวิชาการเกษตรยังประสบผลสำเร็จผลิตแป้งฟลาว จากมันล้าปะหลัง สามารถนำไปใช้ทดแทนแป้งจากข้าวสาลีซึ่งต้องนำเข้าจากต่างประเทศ เพื่อผลิตอาหารหรือขนมต่างๆ ได้อีกด้วย

จะเห็นได้ว่า มันล้าปะหลังเป็นพืชที่มีศักยภาพสามารถนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ มากมาย แต่ปัจจุบันราคายังผันผวนไม่แน่นอน แนวทางแก้ปัญหาที่คือการเพิ่มปริมาณการใช้น้ำมันล้าปะหลังในประเทศเพิ่มขึ้นในรูปแบบต่างๆ ทั้งการนำมาผลิตเป็นเอทานอล หรือนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อื่นๆ ตลอดจนการลดการพึ่งพาต่างชาติ

เมื่อเกษตรกรสามารถขายมันล้าปะหลังได้ในราคาที่สูงขึ้นเชื่อว่าเกษตรกรจะทำการปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่ปลูกมันล้าปะหลัง ให้สมบูรณ์ขึ้น เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและปริมาณที่สูงขึ้น และเมื่อถึงเวลานั้นมันล้าปะหลังก็จะไม่ถูกกล่าวหาว่าเป็นพืชทำลายดินอีกต่อไป

ขอเชิญร่วมชมงาน "เทศกาลไหมไทย 2546" ระหว่างวันที่ 12-17 สิงหาคม เวลา 10.00-21.00 น. ณ พิพิธภัณฑสถานเกษตรเฉลิมพระเกียรติ อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี

ฝ่ายประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ สำนักงานเลขาธิการกรม กรมวิชาการเกษตร